

על אף הצהרותיו התקיפות של לוי אשכול, כי ישראל לא תסכים להחזרת פליטים ערביים, יקים ועדה מצומצמת כדי לבחון את הבעייה מיסודה.

אחרי שמושרד החוץ סמך את ידו על שליחותו של סגן יו"ר הכנסת ישראל ברזילי, שיצא לוועידת האיגוד הבינ-פרלמנטרי בדאבלין, מתוך הכנה שיוכל להתקשר שם עם גורמים הקרובים להשקפתו של הנשיא בורגיבה, עומד לצאת

בחודש הבא ח"כ מפ"ם יעקב ריפתינ' בבלגראד. ריפתינ' יו"ר ועדת הפנים של הכנסת וחבר הועדה המדינית של מפלגתו, הוזמן להשתתף בוועידת ראשי-ערים, שתיערך בבירה היוגוסלאבית.

מסתמנת הסכמה של המפלגות לצמצם ככל האפשר את מערכת הבחירות לכנסת. בגישושים ראשוניים בין מפא"י, גוש חרות ליבראליים, והמפד"ל סוכם בין שלוש מפלגות אלה, לא להתחיל במסע התעמולה אלא שלושה חודשים לפני מועד הבחירות.

עם הסתעפות חקירת המשטרה כפרשת השוחר של תל-גיבורים, עשוי שר הפנים והבריאות חיים משה שפירא לעזוב את הארץ לתקופה ממושכת. שפירא, אשר שמו נקשר בפרשה, ואשר היה אחראי למעשיו של שפינגל ושל רפאל, בהיותו שר הבריאות, מקווה שעל-ידי העדרו לשלושה חודשים ימנע את גרירתו האישית לתוך החקירה ואי-

הנעימות. הנטייה תוסבר מטעמי בריאות.

התמוטטות כספית מאיימת על מספר רשויות מקומיות. כמה רשויות — בעיקר מבין הקטנות יותר — לא הצליחו לגבות את הכספים שנקבעו בתקציבן, נכנסו לחובות גדולים. אחרי שלא יכלו לפרוע שטרות,

נעקרו לעזרתם משרד הפנים ור משרד האוצר, אולם המילדות שקיבלו לא הספיקו, והנושים מתדפקים על קר פותיחו הריקות.

מתדפקים על קר פותיחו הריקות.

ייתכן שימערך הירי מני ינמה לי הוציא עתון ערב. שתי ה מפלגות — חד רות ופלג ה ליבראליים — ימשיכו להוציא בנפרד את יר מונייהן, חרות ו הבורק, אולם הן עומדות להגיש בקשה משותפת לקבל רשיון ל עתון ערב. עדיין לא פתרו שא לות של מימון וציוות.

לעומת זאת, ייסגר החל מהשיבוע הבא ה שבועון ה סאטירי, "צי מור הנפש".

עתון זה, שנוגד תוך כדי מאבקם של עתונאים ואנשי-דור נגד מאסרו של אורי דייזיס לא הצליח להבטיח את קיומו, על אף שהיתה נתונה לו אהדה ציבורית לא מבטלת. חברי המערכת יחזרו, בחלקם, לידיעות אחרונות.

החוגים הדתיים מתכננים השתלמות חלקית על שידורי ה"גל הקל" של "קול ישראל", על-ידי קניית שעות-שידור לניהול תעמולה דתית. עתונאי דתי, שביקר לאחרונה בקהילות החרדיות באירופה המערבית, הצליח לגייס שם סכומים גדולים למטרה זו.

עומדת לפרוץ שערורייה חדשה, הקשורה בהנהלת משרד הבריאות. הפעם ידובר בטיכסון פנימי, בין ההנהלה לבין מדען ידוע, שבטעמו עלולים להישלל מענקי-מחקר זרים בסכום של למעלה ממיליון ל"י.

שוב תעמוד הנהלת מינהל מוקרקעי המדינה במרכזה של מערה ציבורית. גם הפעם תפרוץ הסערה על רקע מכירת קרקעות המדינה לסוחרים פרטיים ולטראסטים לכלכיים, במחירים נמוכים עד כדי גיחוך — ותוך התעלמות מהנוהלים המפורשים שנקבעו לגבי עסקות מסוג זה, ושמטרתן למנוע ספרות בקרקע. אף יוסחו האשמות אישיות.

העם

בלי מלחמה

הנאום שנשא לוי אשכול בפתח-תקוה הוקדש לאחד במאי, אבל הוא יכול היה לשמש הקדמה נאותה ליום העצמאות ה-18 של המדינה.

ראש הממשלה השמיץ את כל הסיסמות המקובלות: כוונות, חישול כוח, הגשמה חלוצית, איחוד הפועלים. אולם חשיבות הנאום לא היתה במה שנאמר בו, אלא במה שלא נאמר.

היתה זו הפעם הראשונה מזה חודשים ארוכים, שמנהיג ישראל לא הזכיר את מי הירדן. בפתח-תקוה לא הושמעה ה-פראזה המפוצצת "נגן על המים שלנו כפי שהיינו מגינים על שלמות גבולותינו".

לא היה זה מיקרה. כי בשבוע ה-אחרון נפלה הכרעה גדולה. תחת לחצן האדיר של שלוש מעצמות המערב, ומול דעת-הקהל העולמית שקיבלה באהדה את הצעות-השלום של בורגיבה, החליט אש-כול כי אין לדבר בעתיד הקרוב על מלחמה עם הערבים בגלל מי הירדן. לא היתה זו כניעה מבישה ללחץ זר, כי אם התגברות ראשונה של ההגיון המדיני המפוכח על הלהט הבטחוניסטי העיוור.

אם היה דרוש אישור כי אומנם נפלה ההכרעה, הוא ניתן בפי הרמטכ"ל עצמו. הכריז רביאלוף יצחק רבין, בפרוס יום העצמאות: "פעולות צבאיות נגד ההטייה לא יביאו בהכרח בעקבותיהן למלחמה".

חוקים מתאימים בסוריה, לא הצליח עד כה לקבל כל פיצוי על אכזותיו. המיבצע הישראלי, לא זו בלבד שרושש את הקבלן, אלא הפיץ פחד בין המפעילים, עד כי קשה היה לגייס צוות חדש של עובדים.

העבודה הועתקה דרומה, אל מול מישמר הירדן, שם נותן הריחוק — כארבעה-וחצי קילומטרים מן הגבול — הרגשת ביטחון לעובדים. אולם מרחק זה אינו מחוץ ל-טוח הנשק הישראלי. יוצא, איפוא, כי כל התחאי המתוכנן נתון לשליטתו המעשית של צה"ל, וכפי שהסורים יכלו להפסיק עבודות-חריש בצד הישראלי, אפשר להניח כי צה"ל יוכל לסכל עבודות חסירה בצד הסורי — מבלי שפעולות אלה יחרגו מ-תחום של קרבות-אש קצרים.

מה עושה ירדן? לכאורה, יוכלו ה-לבנונים להטות חלק ממקורות החצבני, אולם כל עוד לא ישלמו הסורים את תעלת-ההטייה מן הבניאס דרומה, לא יהיה ערוץ חדש למי החצבני, והם ימשיכו לזרום ל-ישראל. ואילו הירדנים, שהודיעו השבוע על התחלת העבודה בסכר מוחייבה (דאה ב-מרחב) ידעו אף הם, כי כל עוד לא הושג-למה התעלה הסורית, לא יקבלו אף טיפה מן היובלים הצפוניים.

מכיון שתחאי ההטייה נמצא כולו בטוח-ירי מן הנשק הישראלי, נראתה הצלחת ה-מיפעל מפוקקת ביותר. על כן הועלתה הסברה, כי בניית סכר מוחייבה לא תחי-רוג מן התוכניות שקבעו במסגרת תוכנית ג'ונסטון, לאיגום מי הירמוק אשר ישראל ממילא אינה משתמשת בהם.

יחסים מרחביים

חד וברור

שוב ושוב הורם קולו של אל-חביב בור-גיבה. עם כל נאום או ראיון עתונאי, נעשו דבריו חדים יותר, כחנתם ברורה יותר: להשמיט מידי גמאל עכר-אל-נאצר את דגל האנטי-ישראליות כעילה לאחדות ערבית כפויה. "רביסמלו" קרא לו. כאשר קם נשיא מצרים בכיכר הרפובלי-קה בקאהיר, בחגיגת האחד במאי, כדי ל-השיב לנשיא תוניסיה, היו דבריו מתונים עד ללא הכר. בורגיבה מתגרה ב"ה הכ-ריו", אבל אני לא אשיב לו. בורגיבה מקלל אותי, לא אני מקלל אותו.

כי היה ברור, שהפעם יהיה זה מאבק שלא היה כדוגמתו בצמרת הערבית, וגמאל עכר-אל-נאצר לא היה מוכן להיכנס למאבק זה ברצינות. אולי מפני שאין הוא מוכן להצעות-השלום של בורגיבה בקריאה: "מל-חמה מייד!"

על כן ניגש להשיב להצעות בורגיבה כמ-עט במתינות. היה זה נצחוני הגדול של התוניסיה: כי בפעם הראשונה מאז קום ישראל, דיברו מנהיגים ערביים באוזני עשרות המיליונים שהאזינו להם בעד ונגד שלום ודוקיום עם ישראל.

מושק כנפי היונה. אפילו האוזניים האטומות ביותר בישראל שוב לא יכלו שלא לשמוע את הקולות מעבר לגבול. הפיקפוקים הראשונים, באשר לרצינות כה-נותיו של בורגיבה, נעלמו. יותר ויותר אנשים ברחוב החל ושואלים: מה עושה ישראל כדי לקדם את השלום?

אל תוך אחריה זו הפריח נשיא הקונגרס היהודי העולמי, י"ר נחום גולדמן, כמה משפטים שבאו לטפוח לבורגיבה על הגב. הוא גם הציע, כי ישראל תנצל את הקיי-לות היהודיות בעולם, כדי לעזור בקירוב בינה לבין שכנותיה. היה זה הד מדויק להצעה שהועלתה קודם לכן (העולם הזה 1441) בפי קונסול ירדן בסאו פאולו שב-ברזיל.

היא באה להדגיש, כי כאשר נשמע משק כנפי יונת השלום — ולוא חלש ורחוק ביותר — אין שום מיסטר יכול להשתיקו. כי זהו הקול היחידי המסוגל לעזור בלב האזרח הפשוט הד חוק יותר מזה שמעו-ררות תרועותיהן של חוצרות המלחמה.

יחסי חוץ

מונה לזיה בקראלין

יחס המערב אל גישתו של בורגיבה ידוע: שלוש המעצמות תומכות בו. גם עמדת פסקין ברורה: היא תומכת באחמד אל-שוקיירי, ובאיגוון לשיחרור פלסטין. כלומר: נגד בורגיבה. אך מה חושבת ברית-המועצות? האם

חלום ליל עצמאות

כלומר: הטיפול בהטייה הוא משימה שאפשר לאתרה בתחום מוגבל, ואין צורך לראות בה נקודת-מוצא לפתיחת מלחמה מונעת.

המים

תחת אש יעילה

עוד לפני שהרמטכ"ל הצהיר על התפיסה החדשה לגבי מיפעל ההטייה, ברור היה כי ניתן לעכב את ביצוע המיפעל — אם לא לסכלו כליל — גם בלי לגרור את המרחב כולו למלחמה.

ההוכחה הקלאסית ניתנה לפני מספר שבועות, כאשר פגעו טאנקים ישראלים ב-דהפורים שחפרו את תחאי ההטייה מדרום לכפר בויאס. מספר מטחים מדויקים הס-פיק כדי לשתק לחלוטין את העבודה — ועד היום היא לא חרשה באותה גיורה.

היתה לכך סיבה טכנית פשוטה: העבודה בוצעה בידי קבלן סעודי, אשר לא טרח לבטח את כליו, או את מפעיליהם. כאין